

**Departement für Finanzen und Gemeinden Graubünden
Departament da finanzas e vischnancas dal Grischun
Dipartimento delle finanze e dei comuni dei Grigioni**

**Revisiun parziala da la
Lescha da taglia per il chantun Grischun
(LT; DG 720.000)**

**per la realisaziun da
l'incumbensa Hohl concernent la distgargia fiscala
per famiglias e per persunas spezialisadas**

Rapport explicativ

Zercladur 2024

Cuntegn

1.	Ausgangslage	3
1.1	Parlamentarischer Vorstoss: Auftrag Hohl betreffend Steuerentlastung von Familien und Fachkräften.....	3
1.2	Parlamentarischer Vorstoss: Auftrag Schneider betreffend Anpassung der realen Progression	4
1.3	Zweistufige Umsetzung des Auftrags Hohl	5
1.4	Interkantonaler Vergleich der Steuerbelastungen	7
1.5	Geltende Rechtslage.....	8
2.	Ziel der Vernehmlassungsvorlage.....	10
3.	Grundzüge der Vernehmlassungsvorlage	10
3.1	Erhöhung der Kinderabzüge	11
3.2	Erhöhung der Freigrenze beim Einkommenssteuersatz	12
3.3	Verworfenne steuerentlastende Massnahmen	13
3.3.1.	Erhöhung des Drittbetreuungsabzugs	13
3.3.2.	Erhöhung des Zweiverdienerabzugs	14
3.3.3.	Einführung eines Kinderabzugs vom Steuerbetrag.....	15
3.3.4.	Einführung von Kindergutschriften.....	15
3.3.5.	Massnahmen zur Anpassung der realen Progression	15
4.	Erläuterungen zu den einzelnen Bestimmungen.....	20
4.1	Art. 38 Abs. 1 lit. d Ziff. 1 bis 3 StG	20
4.2	Art. 39 Abs. 1 lit. a StG.....	21
5.	Finanzielle und personelle Auswirkungen	21
5.1	Finanzielle Auswirkungen	21
5.1.1.	Kanton	21
5.1.2.	Gemeinden	22
5.1.3.	Kirchensteuern.....	22
5.2	Personelle Auswirkungen.....	23
5.2.1.	Kanton	23
5.2.2.	Gemeinden	23
6.	Inkrafttreten.....	23
	Anhang A.....	24
	Anhang B.....	25

1. Situaziun da partenza

1.1 Intervenziun parlamentara: Incumbensa Hohl concernent distgargias fiscalas per famiglias e per personas spezialisadas

Il 3 da settember 2022, a chaschun da la sessiun d'avust 2022 dal Cussegl grond, è vegnida inoltrada l'incumbensa Hohl concernent distgargias fiscalas per famiglias e per personas spezialisadas («**incumbensa Hohl**»). Las sutsegnadras ed ils sutsegnaders han renvià a la buna situaziun finanziaria dal chantun cun in aut agen chapital libramain disponibel ed a l'art. 93 al. 2 da la Constituziun dal chantun Grischun (DG 110.100). Tenor questa disposiziun costituziunala duain las finanzas dal chantun, considerond il svilup economic, esser equilibradas a media vista. En vista a la mancanza da personas spezialisadas, en vista a la pretensiun per ina meglra cumpatibilitad da la famiglia cun la professiun sco er en vista a al fatg, che la populaziun grischuna daventa pli e pli veglia, duai la Regenza vegnir incumbensada d'examinar las cundiziuns generalas da taglia per las famiglias, per ils conjugals cun duas pajas e per las (potenzialas) personas spezialisadas e suttametter al Cussegl grond in project concret concernent distgargias fiscalas per quellas. Tenor las explicaziuns en l'incumbensa Hohl stattan en il center l'examinaziun da las deducziuns per uffants, da las deducziuns dals custs per la tgira d'uffants tras terzas personas, ma er da las deducziuns per pèrs cun duas pajas. Ultra da quai possia eventualmain la concepziun da la progressiun fiscala vegnir analisada criticamain en vista als pèrs cun duas pajas da la classa mesauna. Areguard las personas spezialisadas stoppia en spezial l'imposiziun da la taglia a la funtauna vegnir integrada en las ponderaziuns. Da quai pudessan profitar cunzunt ils patruns dals secturs da l'industria principala e secundara da construcziun u dal turissem. Il project da revisiun duai meglierar l'attractivitat dal chantun Grischun per las gruppas en mira respectivas en la cumparegliaziun naziunala ed internaziunala.

En sia resposta dals 28 d'october 2022¹ è la Regenza sa declerada pronta d'examinar las deducziuns numnadas en l'incumbensa Hohl – cuntegnidas en spezial en l'art. 36 (deducziuns generalas) ed en l'art. 38 (deducziuns socialas) da la Lescha da taglia per il chantun Grischun (DG 720.000) – sco er ulteriuras propostas, quai resguardond il dretg surordinà ed ils svilupps en la politica da taglia (sco p.ex. l'imposiziun individuala da taglia), da far in'analisa da la situaziun e da suttametter in project concret al Cussegl grond. La Regenza ha menziunà, ch'ella veglia resguardar che durant la perioda da legislatura 2019–2022 sajan gia vegnidas concludidas e realisadas mesiras considerablas, er per distgargiar las taglias da las personas natirals. Cun elavurar e cun realisar mesiras concretas stoppia plinavant vegnir resguardà tant il basegn d'agir

¹ Conclus da la Regenza dals 25 d'october 2022 (prot. nr. 810/2022).

areguard la grevezza fiscala interchantunala, sco er tegnì quint dal fatg, che la libertad d'agir en la politica fiscala è limitada. Ultra da quai sa tractia da tegnair quint dal pegiurament essenzial da las perspectivas finanzialas che vegnan a chaschunar perditas dal retgav considerablas. La finala vegnian l'attractivitat dal chantun Grischun sco er la cumpatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn gia meglieradas tras autras mesiras, sco p.ex. cun promover pli fitg la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Las mesiras fiscalas stoppian vegnir coordinadas cun quai, e las finanzas chantunalas stoppian pudair vegnir tegnidas en equiliber. Il medem valia er per las vischnancas (e per las Baselgias chantunalas). Lur entradas fiscalas vegnissan medemamain tangadas tras la distgargia fiscala.

Durant la sessiun da favrer 2023 ha il Cussegl grond acceptà l'incumbensa Hohl ed ha incumbensà la Regenza da suttametter in project concret al Cussegl grond.

1.2 Intervenziun parlamentara: Incumbensa Schneider concernent l'adattaziun da la progressiun reala

L'incumbensa Schneider concernent l'adattaziun da la progressiun reala («**incumbensa Schneider**») ch'è vegnida inoltrada ils 2 da settember 2023, cuntregneva l'incumbensa a la Regenza d'examinar ina futura gullivaziun da la progressiun reala – numnada er progressiun chauda – en il rom da la realisaziun da l'incumbensa Hohl. La progressiun reala haja l'effect, che la grevezza fiscala s'augmenta pli fitg che las entradas realas. Ultra da quai sa ruschnian adina dapli pajataglias en la progressiun suprema. Quest fatg impedeschia lur graduaziun ed il princip da l'imposiziun da taglia tenor la capacitat economica. Igl è vegnì renvià a l'analisa dad Avenir Suisse cun il titel «*Warme Progression, für die Eliminierung einer steuerlichen Unbekannten*» ch'è vegnida publitgada l'avust 2023. Quella mussa, che l'augment real da las pajas dad 8,4 pertschient dal 2010 fin il 2020, ha chaschunà che las chasadas svizras pajan – pervia da la progressiun chauda – 800 milliuns francs dapli taglia federala directa che quai ch'ellas pajassan, sch'er lur grevezza fiscala fiss s'augmentada mo proporziunalmain, q.v.d. per 8,4 pertschient. Entant che la progressiun fraida che sa basa sin l'inflaziun, vegn cumpensada en il chantun Grischun, na saja quai betg il cas tar la progressiun reala.

En sia resposta dals 11 d'october 2023² è la Regenza sa declerada pronta d'examinar ina futura cumpensaziun da la progressiun reala e da l'integrar en la preschentaziun generala per la realisaziun da l'incumbensa Hohl. Cun realisar l'incumbensa Schneider ston vegnir examinads differents aspects che han ina influenza sin il svilup da las quotas fiscalas dal chantun e da las vischnancas. Quai èn per exempel la

² Conclus da la Regenza dals 10 d'october 2023 (prot. nr. 783/2023).

cumpensaziun automatica da la progressiun fraida, l'adattaziun dals pes da taglia da las vischnancas e dal chantun, las revisiuns da la Lescha da taglia dal chantun, las valurs directivas da la politica da finanzas dal Cussegl grond concernent la quota statala chantunala e la grevezza fiscala ubain ulteriuras prescripziuns dal dretg constituziunal.

Durant la sessiun da december 2023 ha il Cussegl grond concludì d'acceptar l'incumbensa Schneider. La Regenza è vegnida incumbensada d'examinar ina futura cumpensaziun da la progressiun reala e da l'integrar en la preschentaziun generala per la realisaziun da l'incumbensa Hohl.

1.3 Realisaziun da l'incumbensa Hohl en dus pass

Durant la sessiun da december 2023 ha il Cussegl Grond concludì – sin proposta da la Regenza ed en il rom dal preventiv 2024 – ina reducziun dal pe da taglia da 5 pertschient per las taglias sin las entradas, sin la facultad ed a la funtauna, quai per la perioda fiscala 2024. La reducziun dal pe da taglia è stà l'emprim pass per realisar l'incumbensa Hohl en dus pass. En questa moda han ins pudì cuntanscher svelt ina distgargia fiscala tranter auter da las famiglias e da las personas cun activitad da gudogn. En cumparegliaziun cun l'onn 2024 vegn la reducziun dal pe da taglia ch'è vegnida concludida, ad effectuar a partir da l'onn 2025 annualmain in minus d'entradas da var 30 milliuns per las finanzas chantunalas. 6,5 milliuns da questas entradas pertutgan las taglias sin la facultad. Per financiar questas perditas duai vegnir impundì – cun agid da futurs deficits dal quint – agen chapital libramain disponibel sur ina perioda dad 8 onns. Cun questa chaschun duain a medem temp – sco pretendì dal Cussegl grond – vegnir «restituids ils daners ch'èn vegnids pajads da memia» durant ils ultims onns als pajataglias. Las vischnancas n'èn betg pertutgadas da questa reducziun dal pe da taglia.

En la missiva tar il preventiv 2024 aveva la Regenza declarà al Cussegl grond la realisaziun da l'incumbensa Hohl en dus pass (paginas 93 fin 96). Il segund pass duai sa basar sin la reducziun dal pe da taglia per las personas natiralas e distgargiar uschè intenziunadamain sco pussaivel las famiglias e las personas cun activitad da gudogn da las taglias sin las entradas. Per quest intent èsi necessari da reveder la LT, quai che vegn er a tangar las vischnancas. Cun quest pachet dubel duain las libertads d'agir da la politica da finanzas dal chantun e da las vischnancas vegnir duvradas sistematicamain per meglierar vinavant las cundiziuns fiscalas generalas en il Grischun. Da quai profitan il chantun e las vischnancas da medema maniera.

Per la revisiun da la Lescha da taglia a favur da las famiglias e da las personas cun activitad da gudogn duain vegnir mess a disposiziun annualmain ulteriurs 20 milliuns

a quint da las finanzas chantunalas. Complementarmain resultass da quests daners ina distgargia supplementara tar las taglias communalas d'approximativamain 18 milliuns. Consolidà resulta en cas d'ina realisaziun cumpletta da l'incumbensa Hohl il suandant maletg:

5 % reducziun dal pe da taglia tar las taglias chantunalas
32 milliuns

Revisiun da la Lescha da taglia pertutgant las taglias chantunalas
20 milliuns

Revisiun da Lescha da taglia pertutgant las taglias communalas (pe da taglia Ø ca. 90 %)
18 milliuns

Distgargia fiscala annuala totala chantun e vischnancas 70 milliuns

Cun quest pachet dubel sa lascha cuntanscher in effect general considerabel per las persunas natiralas. En quest connex vali da resguardar, ch'il chantun Grischun ha gia oz ina relativamain buna posiziun en la cumparegliaziun interchantunala da la grevezza fiscala da las persunas natiralas. Cun 52 milliuns porta il chantun stgars trais quarts da la distgargia totala. Las vischnancas ston surpigliar bundant in quart. Che las vischnancas gidan per part a meglierar l'attractivitat fiscala dal chantun, è impurtant e giustifitgà. Las vischnancas profitan da quai da medema maniera sco il chantun.

Suenter blers onns cun auts surplis dal retgav sa mussa ina midada da tendenza en las finanzas chantunalas. Il plan da finanzas 2025–2028 ch'è cumbinà cun il program da la Regenza mussa – sco illustrà en la tabella qua sutvart – deficits fermamain creschents en il resultat total, quai da 124 milliuns l'onn 2025 fin 168 milliuns l'onn 2027:

milliuns francs	Prev 2024	PFin 2025	PFin 2026	PFin 2027	PFin 2028
Resultat operativ (1. stgalim)	71,6	156,3	191,9	191,5	162,8
Resultat extraordinari (2. stgalim)	-24,7	-32,1	-28,1	-23,9	-13,3
Resultat total (3. stgalim)	46,9	124,1	163,8	167,6	149,5

Cun segn da minus: retgav / surpli dal retgav

Senza segn da minus: custs / surpli d'expensas

Per l'onn current 2024 vegni anc fatg quint cun in surpli dal retgav. Spezialmain engrevgiantas per ils onns suandants èn paucas posiziuns pli grondas. Ils pajaments da la Confederaziun or da la gulivaziun da resursas vegnan a sa reducir vinavant

fermamain ils onns 2025 e 2026. Partind da passa 130 milliuns l'onn 2023 sa reduceschan els pass per pass sin in nivel da 40 milliuns. Tar las taglias sin las entradas e sin la facultad sa manifestescha plinavant la reducziun dal pe da taglia ch'è vegnida concludida dal Cussegl grond en il rom dal preventiv 2024 e che chaschuna las perditas dal retgav numnadas d'annualmain bundant 30 milliuns a partir da l'onn 2025. Er las taglias sin il gudogn tras la vendita da bains immobigliars na vegnan betg a pudair mantegnair il nivel da record actual da var 85 milliuns. Grondas malsegirezzas existan enconuschentamain tar las distribuziuns dal gudogn da la BNS. I sto vegnir quintà cun perditas almain temporaras. Da la vart da las expensas vegni quintà l'onn 2025 cun in augment andetg da bundant 45 milliuns per las contribuziuns d'investiziun a projects da construcziun da terzs.

A partir da l'onn 2025 duai vegnir duvrà intenziunadamain agen chapital libramain disponibel sur deficits dal quint statal. Actualmain resp. per la fin da l'onn 2023 importa il chapital 858 milliuns francs.

Diever a lunga vista da l'agen chapital libramain disponibel (en francs):

Reducziun dal pe da taglia da 5 % (a partir dal 2025 durant 8 onns cun 30 milliuns francs per onn)	240 milliuns
Damain gudogns da la BNS (a partir dal 2025 Ø 20 milliuns)	160 milliuns
Projects d'investiziun da terzs (contribuziuns d'investiziun > 135 milliuns)	100 milliuns
Fond per il clima per il Plan d'acziun Green Deal etappa II	200 milliuns
Reserva per recessiuns e per crisas	<u>150 milliuns</u>
Total	850 milliuns

L'agen chapital libramain disponibel vegn duvrà cun admetter deficits dal quint ch'èn correspudentamain pli auts. Per quest intent ha il Cussegl grond pia fixà la valor directiva da la politica da finanzas nr. 1 concernent il deficit dal preventiv maximalmain admissibel per ils onns 2025 fin 2028. Ils deficits en il plan da finanzas surpassan las prescripziuns maximalas per la valor directiva nr. 1 tuttina en ina dimensiun relativamain auta (l'onn 2027 pli che 55 milliuns francs). I dat anc in basegn da correctura. I vala da tegnair la mesira e d'elavurar preventivs pli realistics per observar las prescripziuns da la politica da finanzas dal Cussegl grond.

1.4 Cumparegliaziun interchantunala da las grevezzas fiscalas

L'incumbensa Hohl duai, sco gia ditg, meglierar l'attractividad fiscala dal chantun Grischun per las famiglias e per las persunas cun actividad da gudogn en la cumparegliaziun naziunala ed internaziunala. En quest connex sa tschenta la dumonda, co ch'il chantun Grischun è posiziunà en la cumparegliaziun interchantunala concernent la grevezza fiscala da las persunas natiralas, cunzunt concernent la

grevezza fiscala da las taglias sin las entradas, e co che las reducziuns da taglia planisadas s'effectueschan en la rangaziun interchantunala. La dumonda po vegnir respundida mo per part. Areguard la grevezza fiscala da las personas natiralas han differentas instituziuns erui valurs d'index tenor differentas metodos. Ils resultats divergeschan in da l'auter. Els pon dar in'orientaziun groppa. Il chantun Grischun è classifitgà tranter il 3. ed il 12. rang dals 26 chantuns e pia en quella mesadad da tut ils chantuns ch'è fiscalmain pli favuraivla.

Concernent las taglias sin las entradas da las personas natiralas (senza las taglias sin la facultad e senza autras taglias accessoricas) è il chantun Grischun rangà per regla (per la gronda part da las categorias da chasadas ed en la gronda part da las vischnancas) cleramain en quella mesadad da tut ils chantuns ch'è fiscalmain pli favuraivla. La grevezza fiscala da la taglia sin las entradas da las personas natiralas, ch'è relativamain favuraivla en il chantun Grischun e ch'è sut la media svizra, è in resultat legraivel e na sa chapescha in summa betg da sez. Il Grischun ha paucas resursas ed è pia in chantun che survegn daners da la gulivaziun da finanzas naziunala (NGF). Ils chantuns da la Svizra tudestga cun bleras resursas, vul dir Zug, Sviz, Sutsilvania e Sursilvania, èn rangads en tut las evaluaziuns en il meglier terz da tut ils chantuns. Tranter ils chantuns cun paucas resursas è il Grischun concernent la grevezza fiscala da las personas natiralas mintgamai lunsch davantvart.

Tenor il nov index d'exploitaziun dal potenzial fiscal 2024 da l'Administraziun federala da taglia è classifitgada l'exploitaziun da las entradas suttamessas a la taglia da las personas natiralas (senza las taglias sin la facultad e senza ulteriuras taglias) en il Grischun (chantun e vischnancas) sin il 7. rang e pia cleramain sut la media svizra.³ La grevezza fiscala da las entradas da gudogn en il Grischun en la cumparegliaziun interchantunala vegn vinavant tegnida en egl. Ina finamira fixa en la rangaziun chantunala sin basa da las cumparegliaziuns da l'index n'adempliss dentant betg l'incumbensa Hohl. La dimensiun da la distgargia fiscala s'orientescha en emprima lingua a las pussaivladads finanzialas dal chantun e da las vischnancas e betg ad ina finamira da rangaziun. La finala han las taglias la funcziun da cuvrir las expensas ed uschia da tegnair en equilibr las finanzas publicas.

1.5 Situaziun legala vertenta

L'ultima giada ha il Cussegl grond auzà las deducziuns per uffants per il 1. da schaner 2010. Cun quest augment vuleva il chantun Grischun occupar in dals emprims rangs en la cumparegliaziun naziunala (protocol verbal dal Cussegl grond dals 17 da

³ <https://www.efv.admin.ch/efv/de/home/themen/finanzstatistik/sonderauswertungen.html#849079073>; guardar «Basisdaten», sin il fegl «STA_np_revenues»

zercladur 2009, p. 1220)⁴. Concernent l'autozza da las deducziuns per uffants è il chantun Grischun vegnì surpassà en il fratemp da vaira blers chantuns (cf. Agiunta A: tabella Deducziuns per uffants 2024, chantuns da la Svizra tudestga e Tessin). La deducziun per uffants da la vegliadetgna prescolara tenor l'art. 38 al. 1 lit. d cifra 1 LT (6400 francs, indexà, stadi 01-01-2024) è pli bassa che las deducziuns correspondentas en blers auters chantuns (p.ex. Turgovia, Son Gagl e Tessin). La deducziun per uffants minorens pli vegls e per uffants da la vegliadetgna da scola u d'emprendissadi tenor l'art. 38 al. 1 lit. d cifra 2 LT (9600 francs, indexà, stadi 01-01-2024) è pli bassa che las deducziuns correspondentas en ils chantuns vischins Son Gagl e Tessin. La finala è la deducziun per uffants cun dimora ordaifer al lieu da scolaziun tenor l'art. 38 al. 1 lit. d cifra 3 LT (19 100 francs, indexà, stadi 01-01-2024) pli bassa che la deducziun correspondentas en il chantun Tessin, ch'è medemamain in chantun perifer. Er en il chantun Son Gagl è la deducziun per uffants correspondentas pli auta.

La deducziun per la tgira d'uffants tras terzas personas tenor l'art. 36 al. 1 lit. I LT importa en il chantun Grischun maximalmain 10 600 francs (indexà, stadi 01-01-2024). In'enquista sin basa da las datas fiscalas da la perioda fiscal 2021 ha mussà, che mo in fitg pitschen dumber da pajataglias en il chantun Grischun ha custs da 10 000 francs u dapli per la tgira d'uffants tras terzas personas.⁵

L'imposiziun da taglia actuala dal chantun Grischun sin conjugals è vegnida introducida il 1. da schaner 2008. Ella prevesa ina procedura a splitting parzial cun in divisur dad 1,9 per distgargiar ils conjugals suttamess comunablamain a la taglia e per eliminar en questa moda ils dischavantatgs per pèrs maridads (art. 39 al. 2 LT). Supplementarmain vegn concedida ina deducziun da 600 francs per conjugals cun duas pajas (indexà, stadi 01-01-2024) (art. 38 al. 1 lit. b LT).

Suenter ch'il Cussegl federal ha deliberà ils 21 da favrer 2024 la missiva tar l'iniziativa dal pievel «Per ina imposiziun da taglia individuala independenta dal stadi civil (Iniziativa per taglias gistas)» e tar la cuntraproposta indirecta (Lescha federala davart l'imposiziun da taglia individuala), è l'imposiziun da taglia sin conjugals resp. l'imposiziun individuala l'object da tractativas parlamentaras sin plaun federal. Sche l'Assamblea federala concludess d'introducir l'imposiziun da taglia individuala e sch'il

⁴ www.mittag.pdw.gr.ch/Deutsch/Institutionen/Parlament/Protokolle_Sessionen/juni2009/23_WP_17-6-09_Nachf

⁵ Enquista sin basa da las datas fiscalas da la perioda fiscal 2021: 286 pajataglias han custs per la tgira d'uffants tras terzas personas da 10 000 francs u dapli; da quels avevan 217 pajataglias dus u plirs uffants pli giuvens che 14 onns.

pievel svizzer acceptass il project en cas d'in referendum, stuessan er ils chantuns adattar correspondentamain lur leschas da taglia.

2. Finamira dal project da consultaziun

En sia analisa da la situaziun ha il Departament da finanzas e vischnancas (DFV) examinà differentas mesiras per distgargiar las taglias da las famiglias e da las personas cun activitad da gudogn sco er la futura gulivaziun da la progressiun reala, che vegn pretendida da l'incumbensa Schneider. Il resultat da questa analisa da la situaziun è il project da consultaziun qua avant maun.

En il senn da l'incumbensa Hohl ha il project da consultaziun la finamira da distgargiar fiscalmain cun cler as intenziuns ed en moda efficazia las famiglias e las personas cun activitad da gudogn, quai entaifer ils cunfins dal dretg surordinà e resguardond la libertad d'agir da la politica da finanzas dal chantun e da las vischnancas, per uschia meglierar l'attractivitat dal chantun Grischun per omaduas gruppas en mira en la cumparegliaziun naziunala ed internaziunala.

La Regenza è da l'avis, che mesiras singulas da distgargia na sajan betg raschunaivlas en il rom da l'incumbensa Hohl, sch'ellas concernan secturs ch'èn l'object da tractativas parlamentaras sin plaun federal e sch'ellas pudessan pertutgar er ils chantuns.

Da mesiras che van mo a favur d'ina pitschna gruppa da pajataglias, vegni desistì. La Regenza vul trair a niz la libertad d'agir da la politica da finanzas chantunala en moda uschè effectiva sco pussaivel, q.v.d. da maniera intenziunada ed efficazia. Sche pussaivel duain tut las famiglias e tut las personas cun activitad da gudogn en il Grischun vegnir distgargiadas fiscalmain en moda efficazia. Il project da consultaziun sa concentrescha pia sin duas mesiras fiscalmain efficazias.

3. Princips dal project da consultaziun

L'autonomia finanziaria dals chantuns pertutga las tariffas da taglia, ils pes da taglia ed ils imports libers da taglia (art. 129 al. 2 da la Constituziun federala da la Confederaziun svizra [Cst.; CS 101]). Las tariffas da taglia, ils pes da taglia ed ils imports libers da taglia ston en emprima lingia sa drizzar tenor las differenziaziuns che han in connex cun la capacitad subjectiva d'in tschert circul da personas e na dastgan betg vegnir duvrads sco instruments directivs cun finamiras extrafiscales. Sch'il legislatur chantunal normescha ina deducziun u ina tariffa da taglia per promover finamiras extrafiscales, n'è quai betg cumpatibel cun l'art. 9 da la Lescha federala

davart l'armonisaziun da la taglia directa dals chantuns e da las vischnancas (Lescha d'armonisaziun da taglia, LATD; CS 642.14) e cuntrafa pia a l'armonisaziun.

Ultra da quai n'è ina imposiziun da taglia privilegiada da tschertas gruppas da persunas, sco p.ex. persunas cun activitad da gudogn en general, tschertas branschas u tschertas gruppas da persunas cun activitad da gudogn (sco p.ex. persunas pensiunadas cun activitad da gudogn), betg cumpatibla cun ils princips dal dretg costituziunal ch'èn francads en il dretg fiscal e che cumpiglian l'egualitad giuridica (art. 8 Cst.) e l'imposiziun da taglia tenor la capacitad economica (art. 127 al. 2 Cst.). Correspudentamain na prevesa il project da consultaziun naginas mesiras singulas ch'èn drizzadas spezialmain a persunas cun activitad da gudogn u a gruppas da persunas cun activitad da gudogn.

Admessas èn percenter deducziuns socialas u correcturas tariffaras, sch'il princip da la capacitad da prestaziun stat en il focus e sch'il princip dal tractament equal vegn observà.

Sco mesira da distgargia fiscal a favur da (potenzialas) persunas cun activitad da gudogn, da las qualas er lavurantas e lavurants imponids a la funtauna fan part, sa porscha – resguardond las explicaziuns qua survart – ina correctura tariffara tar la tariffa da la taglia sin las entradas en l'art. 39 LT. Il project prevesa d'auzar l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas (art. 39 al. 1 lit. a LT). Da questa mesira vegnan principalmain a profitar persunas cun activitad da gudogn. Er conjugals cun duas pajas e persunas pensiunadas che vulan lavurar suenter il pensiunament, vegnan a pudair giudair da questa distgargia fiscal.

Sco mesira da distgargia fiscal a favur da famiglias prevesa il project d'auzar las deducziuns per uffants tenor l'art. 38 al. 1 lit. d cifras 1 fin 3 LT, quai per vegnir classificà – areguard l'atezza da las deducziuns per uffants – pli enavant en la rangaziun naziunala e per sa posiziunar uschia sco chantun attractiv per famiglias.

3.1 Augment da las deducziuns per uffants

La deducziun per uffants è ina deducziun sociala ed è en la cumpetenzza dals chantuns.

Las deducziuns per uffants en il chantun Grischun èn vegnidas auzadas – sco menziunà qua survart en il chapitel 1.5 – l'ultima giada per il 1. da schaner 2010. Quella giada ha pudì vegnir cuntanschida ina piazza a la testa en la cumparegliaziun interchantunala. Questa piazza è puspè ida a perder en il fratemp (cf. Agiunta A: tabella Deducziuns per uffants 2024, chantuns da la Svizra tudestga e Tessin).

La deducziun per uffants da la vegliadetgna prescolara tenor l'art. 38 al. 1 lit. d cifra 1 LT duai vegnir auzada da 6000 francs (nunindexà, stadi 01-01-2024) per 1000 francs sin da nov 7000 francs (nunindexà).

La deducziun per uffants minorens pli vegls e per uffants en scolaziun u en emprendissadi tenor l'art. 38 al. 1 lit. d cifra 2 LT duai vegnir auzada da 9000 francs (nunindexà, stadi 01-01-2024) per 1500 francs sin da nov 10 500 francs (nunindexà).

La finala duai la deducziun per uffants cun dimora ordaifer al lieu da scolaziun tenor l'art. 38 al. 1 lit. d cifra 3 LT vegnir auzada da 18 000 francs (nunindexà, stadi 01-01-2024) per 2000 francs sin da nov 20 000 francs (nunindexà).

Il project da consultaziun prevesa uschia d'auzar las trais deducziuns per uffants en concordanza cun l'ambient interchantunal. El resguarda il fatg, ch'ils uffants daventan pli «chars», pli vegls ch'els vegnan. En vista als custs da viver da las famiglias ch'èn s'augmentads fermamain dapi l'onn 2010, pari giustifitgà d'auzar las deducziuns per uffants, quai sut l'aspect dal princip da la capaciad economica.

La distgargia fiscala da las famiglias dependa essenzialmain dal dumber d'uffants e da la vegliadetgna dals uffants e betg da las entradas suttamessas a la taglia. La distgargia per chasada ch'è obligada da pajar taglia, sa reparta vaira egualmain sin tut las categorias d'entradas. Per ina chasada da model infurmescha l'exempel 3 en l'Agiunta B: «Grevezza fiscala da la taglia sin las entradas da las personas natiralas».

L'augment da las deducziuns per uffants vegn ad avair in effect er sin las finanzas communalas. En consequenza da la taglia chantunala simpla pli bassa, che dat – multiplitgà cun il pe da taglia communal – la taglia communal, vegn a resultar in minus d'entradas respectiv per las vischnancas.

3.2 Augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas

Per cumpletar l'augment da las deducziuns per uffants prevesa il project da consultaziun ina mesira tariffara che duai distgargiar en emprima lingia las personas cun activitad da gudogn. Concretamain duai l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas tenor l'art. 39 al. 1 lit. a LT vegnir auzà da 15 500 francs (nunindexà) per 1300 francs sin da nov 16 800 francs (nunindexà). La Regenza è conscianta dal fatg, che tut ils pajataglias en il chantun Grischun vegnan a profitar da questa mesira da correctura tariffara. Las mesiras da distgargia fiscala ch'èn drizzadas spezialmain a personas cun activitad da gudogn u a tschertas gruppas da personas cun activitad da gudogn, n'èn betg cumpatiblas cun ils princips dal dretg costituziunal e dal dretg d'armonisaziun. Ellas stgaffeschon ina differenziaziun da gruppas da

persunas resp. in tractament inegal che cuntrafa a l'art. 8 Cst., ed ellas èn mesiras directivas cun finamiras extrafiscales.

L'augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas tegna cumplainamain quint da l'incumbensa Hohl, perquai ch'i vegnan distgargiadas tut las gruppas en mira: persunas cun activitad da gudogn en general, er lavurantas e lavurants imponids a la funtauna, conjugals cun duas pajas e persunas pensiunadas cun activitad da gudogn sco er famiglias. Lavurantas e lavurants imponids a la funtauna vegnan distgargiads, perquai che la tariffa da la taglia da l'art. 39 al. 1 LT furma la basa da la tariffa da la taglia a la funtauna.

Passa 80 pertschient da la distgargia fiscala che resulta tras l'augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas, vegnan a distgargiar persunas cun entradas suttamessas a la taglia da main che 100 000 francs.⁶

L'augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas è ina mesira persistente ed illimitada. Mo cun agid d'ina revisiun da la Lescha da taglia èsi pussaivel da midar quest import liber da taglia. En cumparegliaziun cun quai sto la reducziun dal pe da taglia ch'è vegnida concludida en il rom dal preventiv 2024, vegnir approvada annualmain dal Cussegl grond. Per che er la reducziun da la taglia possia vegnir cuntinuada ed haja in effect a lunga vista, vegn duvrà agen chapital libramain disponibel per quai. La cumbinaziun da la reducziun dal pe da taglia e da l'augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas vegn a mitigiar efficaciamain la grevezza fiscala da las persunas cun activitad da gudogn en il chantun Grischun en la cumparegliaziun naziunala ed internaziunala (cf. Agiunta B: Grevezza da la taglia sin las entradas da las persunas natiralas).

L'augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas vegn er ad avoir in effect sin las finanzas communalas. Sco consequenza da l'augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas resulta ina taglia chantunala simpla pli bassa che dat, multiplitgà cun il pe da taglia communal, ina taglia communal pli bassa, quai che vegn a chaschunar in minus d'entradas er per las vischnancas.

3.3 Mesiras da distgargia fiscala refusadas

3.3.1 Augment da la deducziun per la tgira d'uffants tras terzas persunas

L'augment da la deducziun per la tgira d'uffants tras terzas persunas tenor l'art. 36 al. 1 lit. I LT ha la Regenza refusà. Sco gia menziunà, ha l'enquista sin basa da las datas

⁶ Enquista sin basa da las datas fiscalas da la perioda fiscala 2021.

fiscalas da la perioda fiscala 2021 mussà, che mo in fitg pitschen dumber da pajataglias⁷ en il chantun Grischun ha custs da 10 000 francs u dapli per la tgira d'uffants tras terzas personas. Per consequenza vegniss mo in fitg pitschen dumber da famiglias grischunas a profitar d'in augment da la deducziun per la tgira d'uffants tras terzas personas.

3.3.2 Augment da la deducziun per conjugals cun duas pajas

D'in augment da la deducziun per conjugals cun duas pajas duai medemamain vegnir desistì.

Cun l'imposiziun actuala da taglia sin conjugals en il chantun Grischun, introducida il 1. da schaner 2008, è vegnidas stgaffidas relaziuns da grevezza equilibradas tranter las differentas categorias da pajataglias. Quella giada è la Regenza s'exprimida cunter ina deducziun per conjugals cun duas pajas. La deducziun n'è betg vegnida abolida, mo perquai ch'ella era prescritta dal dretg d'armonisaziun. La deducziun per conjugals cun duas pajas è dentant vegnida reducida fermamain e fixada sin 500 francs (nunindexà).⁸

La deducziun per conjugals cun duas pajas è vegnida motivada en la LATD ed en la Lescha federala davart la taglia federala directa (LTFD; CS 642.11) principalmain cun il fatg, ch'i duain vegnir resguardads ils custs supplementars da tegnairechasa, sche omadus conjugals han in'activad da gudogn. En la taglia federala directa è la deducziun per conjugals cun duas pajas cunzunt er ina mesira da correctura tariffara che serva a mitigiar il dischavantatg fiscal dals conjugals cun duas pajas envers pèrs nunmaridads cun activad da gudogn (ils uschenumnads dischavantatgs per pèrs maridads). Ch'i saja in summa anc actual da resguardar ils custs supplementars da tegnairechasa, sche omadus conjugals han in'activad da gudogn, è dispitaivel. En mintga cas n'èsi strusch pli pussaivel da resguardar eventuels custs supplementars da tegnairechasa en moda confurma a la Constituziun, quai pervia dal grond dumber da constellaziuns da conjugals cun duas pajas. Plinavant chaschunass quai in tractament inegal, sch'i vegnissan resguardads ils custs supplementars da tegnairechasa da conjugals cun duas pajas ed exclusas las personas che vivan sulettas.

Ultra da quai vali da resguardar, che l'imposiziun da taglia sin conjugals è en transfurmaziun. Suentar ch'il Cussegl federal ha deliberà ils 21 da favrer 2024 la missiva tar l'iniziativa dal pievel «Per ina imposiziun da taglia individuala independenta

⁷ Enquista sin basa da las datas fiscalas da la perioda fiscala 2021: 286 pajataglias han custs per la tgira d'uffants tras terzas personas da 10 000 francs u dapli; da quels avevan 217 pajataglias dus u plirs uffants pli giuvens che 14 onns.

⁸ Missiva da la Regenza al Cussegl grond, carnet nr. 10/2006-2007, p. 1168 ss. (www.gr.ch/Botschaften/2006/10_2006.pdf).

dal stadi civil (Iniziativa per taglias gistas)» e tar la cuntraproposta indirecta (Lescha federala davart l'imposiziun da taglia individuala), è l'imposiziun da taglia sin conjugals resp. l'imposiziun individuala l'object da tractativas parlamentaras sin plaun federal. Sche l'Assamblea federala concludess d'introducir l'imposiziun da taglia individuala en Svizra e sch'il pievel svizzer acceptass il project en cas d'in referendum, stuessan er ils chantuns adattar correspondentamain lur leschas da taglia.

Actualmain pari perquai pauc raschunaivel da midar l'imposiziun da taglia vertenta sin conjugals cun agid da mesiras singulas.

3.3.3 Introducziun d'ina deducziun per uffants da l'import da taglia

Er ina introducziun d'ina deducziun per uffants da l'import da taglia⁹ vegn refusada.

A chaschun da la revisiun parziala da la LT dals 17 d'october 2006 è la Regenza s'exprimida cunter l'introducziun d'ina deducziun per uffants da l'import da taglia.¹⁰ Las explicaziuns da quella giada da la Regenza persvadan anc oz. La deducziun per uffants da l'import da taglia na persvada ni sut l'aspect dal princip da la capaciad economica ni sut l'aspect da la prescripziun da l'egualitad giuridica.

3.3.4 Introducziun da bunificaziuns per uffants

La finala duai vegnir refusada er l'introducziun da bunificaziuns per uffants¹¹.

A chaschun da la revisiun parziala da la LT dals 17 d'october 2006 è la Regenza s'exprimida cunter l'introducziun da bunificaziuns per uffants.¹² Las explicaziuns da quella giada da la Regenza persvadan anc oz. Bunificaziuns fiscalas per uffants na persvadan ni sut l'aspect dal princip da la capaciad economica ni sut l'aspect da la prescripziun da l'egualitad giuridica. Sch'i duess vegnir tegnì quint dals uffants pajond bunificaziuns per uffants, stuess vegnir tschertgà in sistem ordaifer il dretg fiscal.

3.3.5 Mesiras concernent l'adattaziun da la progressiun reala

La progressiun reala s'effectuescha tar las taglias sin las entradas e sin la facultad da las personas natiralas. Per questas taglias vegn applitgada ina tariffa da taglia progressiva. Las pajas nominalas resp. las entradas suttamessas a la taglia sco er las

⁹ Ina deducziun per uffants da l'import da taglia po esser maximalmain tuttina auta sco il debit da taglia.

¹⁰ Missiva da la Regenza al Cussegl grond, carnet nr. 10/2006-2007, p. 1168 ss. (www.gr.ch/Botschaften/2006/10_2006.pdf).

¹¹ Bunificaziuns per uffants pon chaschunar pajaments als pajataglias, sche tals han pitschnas entradas resp. debits da taglia.

¹² Missiva da la Regenza al Cussegl grond, carnet nr. 10/2006-2007, p. 1168 (www.gr.ch/Botschaften/2006/10_2006.pdf).

facultads suttamessas a la taglia s'augmentan e vegnan imponidas a tariffas pli autas resp. a tariffas da taglia mesaunas. Mo l'augment pervia da l'inflaziun, l'uschenunada progressiun fraida, vegn cumpensà tar las taglias federalas, chantunalas e communalas. Il chantun Grischun cumpensescha la progressiun fraida automaticamain e cumplainamain gia suenter ina chareschia da mintgamai 3 pertschient. En cas d'eventualas ratas da chareschia negativas na sto la cumpensaziun gia fatga betg vegnir restituida. La part che resulta da l'augment da la capaciad da cumpra, la progressiun reala (chauda), na vegn percurter cumpensada automaticamain sin nagin plaun statal.

Areguard il singul pajataglia correspunda la progressiun reala bain al princip da l'imposiziun tenor la capaciad economica e na po betg vegnir contestada ord questa vista fiscala sistematica. Ina creschientscha da la productivitat resp. in augment real da las entradas e da la facultad engrondescha la capaciad da prestaziun e chaschuna pia in augment surproporzional da la grevezza fiscala. Ord ina perspectiva da l'economia globala u publica chaschuna la progressiun reala dentant in augment latent da la quota fiscala en il sector fiscal pertutgà. Perquai sa tschenta la dumonda, sche er la progressiun reala duai vegnir cumpensada regularmain ord questa perspectiva. Er en vista a las personas natiralas na duai la grevezza fiscala betg s'augmentar en la tendenza a lunga vista, pervia dals augments reals da las entradas e da la facultad suttamessas a la taglia, e la grevezza fiscala na duai betg vegnir transferida da las personas giuridicas a las personas natiralas. Decisiva è la dumonda, sch'i resulta la finala in augment nungiavischà da la quota fiscala chantunala e communal pervia da la progressiun reala, en cas ch'i vegn resguardà il svilup da tut ils pajaments da taglia da las chasadas ed en cas ch'i vegnan consideradas las mesiras cumpensatoricas ch'il chantun e las vischnancas han concludì.

Taglias ston vegnir incassadas mo, per quant ch'ellas èn necessarias per cuvrir las expensas. Las pussaivladads per reducir la grevezza fiscala ston vegnir nizzegiadas. Er la concorrenza dal lieu e la concorrenza fiscala tranter ils chantuns e las vischnancas dattan impuls e fan squitsch per concluder eventualas reducziuns da taglia. In sguard en il passà mussa plinavant en moda impressiunanta, che tant il chantun sco er las vischnancas grischunas han concludì reducziuns da taglia d'ina dimensiun considerabla per las personas natiralas.

Il Cussegl grond ha reducì il pe da taglia chantunal per las personas natiralas il december 2008 per 5 puncts procentuals (da 105 % a 100 %) e dacurt, il december 2023, per ulteriurs 5 pertschient (da 100 % a 95 %). En il rom da revisiuns parzialas da la Lescha chantunala da taglia ha el concludì durant ils ultims 20 onns numerusas distgargias fiscalas per las personas natiralas, che han fin oz in effect da distgargia

considerabel. Questas distgargias pertutgan da medema maniera er las vischnancas. Latiers tutgan per exempel las suandantas mesiras:

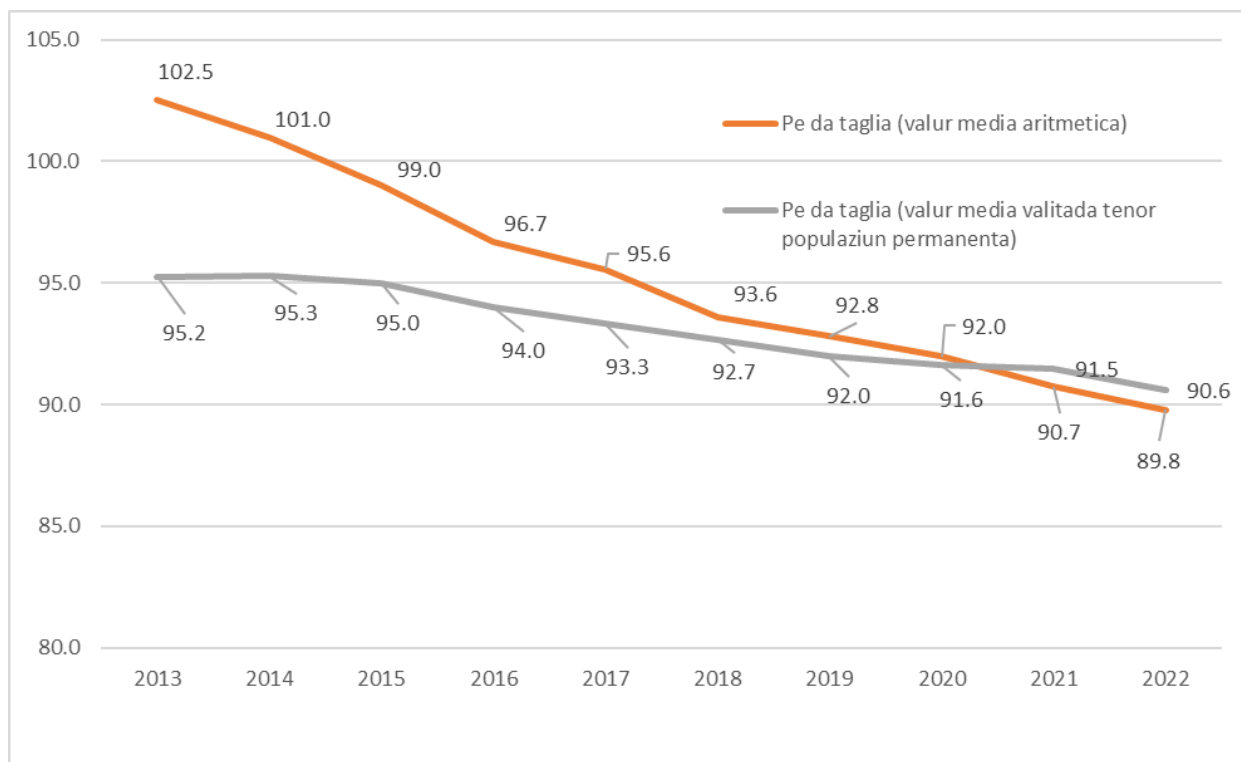
Intginas revisiuns da la Lescha da taglia concludidas

Onn da conclus	Mesira per personas naturalas (p.nat.)	Distgargia chantun tenor
2006	Nova tariffa e splitting parzial per conjugals	14.5 miu.
	Adattaziun ed augment deducziuns per uffants	10.6 miu.
	Distgargias taglias a la funtauna	2.3 miu.
	Distgargias taglias sin l'ierta e sin donaziuns	16.8 miu.
2009	Reducziun taglia sin la facultad; augment imports libers da	12.5 miu.
	Augment deducziun per uffants (art. 38 al. 1 lit. d LT)	3.7 miu.
	Augment deducziun per custs per la tgira d'uffants	1.5 miu.
2019	Midada da la taglia sin il relasch a la taglia sin l'ierta ed extensiun dals causals che libereschian da la taglia	4.2 miu.
2019	Augment import liber da taglia p.nat.	5.8 miu.
	Reducziun imposiziun parziala retgavs ord participaziuns essenzialas da 60% a 50%	3.5 miu.
2020	Reducziun imposiziun da prestaziuns da chapital ord provediment	0.5 miu.

La libertad d'agir da la politica da finanzas per ulteriuras distgargias fiscalas intenziunadas a favur da las famiglias e da las personas cun activitad da gudogn duai vegnir nizzegiada en il rom da la revisiun actuala da la Lescha da taglia. Cun auzar sco planisà las deducziuns per uffants e l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas vegn cuntanschida ina distgargia fiscala eguala resp. vasta da las famiglias e da las personas cun activitad da gudogn sur tut las categorias d'entradas ora. L'effect è cumparegliabel cun ina cumpensaziun da la progressiun, nua che las deducziuns indexadas vegnan auzadas e nua ch'ils stgalims tariffars en la Lescha chantunala da taglia vegnan extendids.

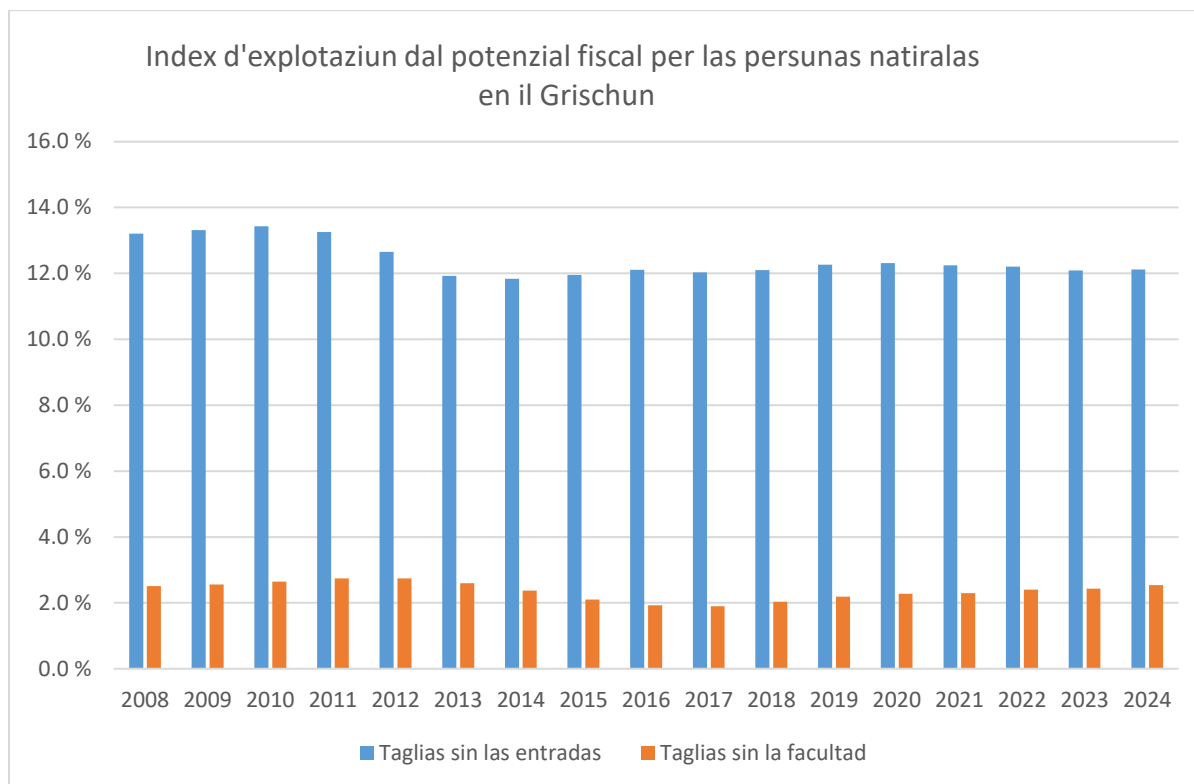
Las vischnancas da lur vart nizzegian lur pussaivladad per conceder distgargias fiscalas cunzunt cun reducir lur pe da taglia per las personas naturalas. Per ils ultims 10 onns mussa il svilup dals pes da taglia communalis il suandant maletg:

Svilup dals pes da taglia da las vischnancas 2013–2022

Talas mesiras da distgargia dal chantun e da las vischnancas na fissan betg stadas pussaivlas en questa moda, sche la gulivaziun da la progressiun reala fiss vegnida francada en la lescha. In tal automatissem tangass il chantun e las vischnancas da medema maniera. I na dat nagin indizi, che la quota fiscala da las personas natiralas en il chantun Grischun è la finala s'augmentada a lunga vista, il cuntrari. En la rangaziun da la cumparegliaziun interchantunala concernent la grevezza fiscala da las personas natiralas è il chantun Grischun anc adina en ina buna posiziun.

L'index d'explotaziun dal potenzial fiscal da las personas natiralas, ch'è vegnì erui da l'Administraziun federala da finanzas per la NGF, mussa – per la perioda dal 2008 fin il 2024 – las entradas effectivas dal chantun e da las vischnancas ord las taglias sin las entradas, e quai en pertschient da las entradas suttamessas a la taglia, sco er las entradas ord las taglias sin la facultad en pertschient da la facultad suttamessa a la taglia. Partind d'ina media da 13,3 % durant ils emprims onns fin il 2013, è l'index per las taglias sin las entradas crudà sin radund 12 % e restà da princip sin quest nivel. L'index d'exauriziun per la taglia sin la facultad è crudà d'ina media da 2,6 % durant ils onns inicials da la NGF temporarmain (2016 e 2017) sin 1,9 % e s'augmentà fin il 2024 sin 2,5 %. Il nivel da partenza na vegn uschia betg surpassà.

Ils decurs da l'index mussan, che la progressiun reala è adina puspè vegnida cumpensada en il passà e ch'il resultat è temporarmain u parzialmain schizunt vegnì surcumpensà. Las libertads d'agir ch'èn resultadas da la progressiun reala da la vart dal retgav, èn evidentamain vegnidas tratgas a niz per mesiras che han distgargià las taglias da las chasadas.

Cun reducir il pe da taglia stgaffeschan las vischnancas en cas da basegn la cumpensaziun pussaivla e giavischada per las taglias da las personas natiralas. En il rom da las revisiuns parzias da la Lescha chantunala da taglia na concluda il Cussegl grond – sco preschentà – betg mo reducziuns dal pe da taglia per il chantun, mabain er distgargias fiscalas sistematicas che han consequenzas directas per las vischnancas. Cunter l'extensiun surproporzionala da l'activitad statala e cunter in augment da la quota fiscala resp. da la grevezza fiscala s'effectueschan er las valurs directivas da la politica da finanzas dal Cussegl grond. Tenor la valur directiva nr. 3 sto la quota statala dal chantun restar stabila a lunga vista. Las expensas dal chantun na duain betg sa drizzar tenor ils retgavs disponibels, mabain tenor la creschientscha economica. Tenor la valur directiva nr. 4 sto la grevezza fiscala restar en il chantun uschè bassa sco pussaivel. Las pussaivladads per reducir la taglia ston vegnir tratgas a niz.

In automatissem legal per ina cumpensaziun da la progressiun reala restrenscha la libertad concepziunala da la politica da finanzas dal Cussegl grond per concluder distgargias fiscalas sistematicas. Talas distgargias duessan esser pli savens neutralas

per las entradas e per las finanzas. Quai chaschunass mesiras da cumpensaziun da la vart da las entradas e da la vart da las expensas cun consequenzas dischavantagiusas correspudentas per autras gruppas da persunas u per autras instituziuns.

Il chantun Grischun fiss l'emprim ed ad interim damai l'unic chantun cun ina cumpensaziun legala da la progressiun reala.

La realisaziun tecnica fiss bain relativamain simpla en regard administrativ. Per la cumpensaziun da la progressiun fraida vegni sa basà sin l'index da chareschia per l'entira Svizra da l'Uffizi federal da statistica (UST; index naziunal dals pretschs da consum INPC). Quest index è represchentativ per l'entira Svizra, las divergenzas tenor las branschas dals differents secturs e roms economics pon dentant esser considerablas. Sche er la progressiun reala duai vegnir cumpensada complementarmain a la progressiun fraida, stuessi vegnir sa basà sin l'index svizzer da las pajas nominalas dal UST. I na dat naginas indicaziuns davart ils svilups da l'index sin plaun regional u chantunal. Quai na cuntenta betg. Las impurtanzas dals divers secturs e roms economics divergeschan relativamain ferm da chantun a chantun. Quai chaschuna er differents svilups da las pajas nominalas. Quai stuess vegnir ignorà. Per las vischnancas grischunas sa rinforza quest dischavantatg anc ina giada considerablmain. Sch'i vegniss tschernida ina valur media, chaschunass quai – en cas da divergenzas tranter las vischnancas – distorsiuns dad omaduas varts da las vischnancas cun ina cumpensaziun memia gronda u memia pitschna. Particularmain na duess betg vegnir cumpensada ina progressiun reala che n'è facticamain insumma betg avant maun.

Per ils motifs menziunads recumonda la Regenza da desister d'adattaziuns da la lescha pertutgant la cumpensaziun d'ina progressiun reala.

4. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

4.1 Art. 38 al. 1 lit. d cifra 1 fin 3 LT

Las deducziuns per uffants vegnan auzadas en moda graduada:

Art. 38 al. 1 lit. d cifra 1 LT:

Uffants da la vegliadetgna prescolara: augment per 1000 francs

da 6000 a 7000 francs (nunindexà)

da 6400 a 7500 francs (indexà, stadi 01-01-2024)

Art. 38 al. 1 lit. d cifra 2 LT:

Uffants minorens pli vegls ed uffants en scolaziun u en emprendissadi:

augment per 1500 francs

da 9000 a 10 500 francs (nunindexà)

da 9600 ad 11 200 francs (indexà, stadi 01-01-2024)

Art. 38 al. 1 lit. d cifra 3 LT:

Uffants cun dimora ordaifer al lieu da scolaziun:

augment per 2000 francs

da 18 000 a 20 000 francs (nunindexà)

da 19 100 a 21 200 francs (indexà, stadi 01-01-2024)

4.2 Art. 39 al. 1 lit. a LT

L'import liber da taglia per la tariffa da la taglia sin las entradas vegn auzà per 1300 francs da 15 500 francs (nunindexà) a 16 800 francs (nunindexà).

La taglia sin las entradas importa da nov 0,0 % per ils emprims 16 800 francs (nunindexà; 17 808 francs [indexà, stadi 01-01-2024]; fin ussa 15 500 francs [nunindexà], 16 430 francs [indexà, stadi 01-01-2024]).

5. Consequenzas finanzialas e persunalas

5.1 Consequenzas finanzialas

5.1.1 Chantun

Per las ulteriuras mesiras en il rom da la realisaziun da l'incumbensa Hohl en dus pass (distgargias fiscalas intenziunadas per famiglias e per persunas cun activitad da gudogn en il rom d'ina revisiun parziala da la LT) duain vegnir impundids annualmain var 20 milliuns francs a quint da las finanzas chantunalas. Quai corresponda a stgars 4,5 pertschient da las taglias sin las entradas da fin ussa (senza taglias a la funtauna). Quests retgavs pli pitschens èn la consequenza d'ina mesira persistente e ston pudair vegnir purtads da las finanzas chantunalas senza ulteriurs deficits dal quint resp. senza duvrar agen chapital libramain disponibel. Per tegnair en equiliber las finanzas

chantunalas en quest senn èn las libertads d'agir da la politica da taglias e da la politica da finanzas limitadas. Quai vala er per las vischnancas.

Il rom da 20 milliuns francs è vegnì resguardà en la relaziun da 4 ad 1 d'ina vart per auzar l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas e da l'autra vart per auzar las deducziuns per uffants. La relaziun da 4 ad 1 sa basa sin il fatg, che mo circa 20 pertschient da las personas ch'èn obligadas da pajar illimitadamain taglia en il chantun Grischun, profitan da las deducziuns per uffants. L'augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas vegn a chaschunar – tar las taglias sin las entradas – annualmain in minus d'entradas da var 16 milliuns francs per il chantun. L'augment da las deducziuns per uffants vegn a chaschunar – tar las taglias sin las entradas – annualmain in minus d'entradas da var 4 milliuns francs per il chantun. Las perditas annualas tar las taglias a la funtauna dal chantun pervia dal project da consultaziun vegnan stimadas sin var 1 milliun francs. Il minus d'entradas fiscalas è vegnì stimà a maun da calculaziuns staticas che sa basan sin las datas fiscalas per la perioda fiscala 2021.

5.1.2 Vischnancas

Il project da consultaziun vegn a chaschunar – tar las taglias sin las entradas – annualmain in minus d'entradas da var 18 milliuns francs per las vischnancas. L'atezza dal minus d'entradas sin il stgalim da las singulas vischnancas dependa directamain da l'atezza dal pe da taglia communal. En la media da las vischnancas importa la perdita – analogamain a quella dal chantun – stgars 4,5 pertschient da las taglias sin las entradas respectivas. Questa media procentuala resulta directamain da la revisiun parziala da la Lescha chantunala da taglia resp. da la taglia chantunala simpla pli bassa che resulta da questa lescha e che furma la basa per las taglias sin las entradas da las vischnancas. Ella è independenta da l'atezza dal pe da taglia communal. L'auzament da las deducziuns per uffants en la Lescha chantunala da taglia vegn a chaschunar perditas da differenta atezza en las vischnancas, quai pervia dal different dumber da famiglias cun uffants.

5.1.3 Taglias da baselgia

Las perditas en connex cun las taglias da baselgia vegnan stimadas staticamain sin maximalmain 2 milliuns francs sin basa da las datas fiscalas 2021. I sto dentant vegnir resguardà, ch'il minus d'entradas tar las taglias da baselgia vegn ad esser pli bass, quai pervia da las numerusas sortidas da la baselgia che han gì lieu ultimamain.

5.2. Consequenzas persunalas

5.2.1 Chantun

Per l'Administraziun chantunala da taglia chaschuna il project da consultaziun distgargias administrativas minimalas tar l'Incassament da taglia en la partiziun Contabilitad. Pervia da l'augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas per 1300 francs vegnan a resultar ulteriuras taxaziuns nulla sin plaun chantunal e communal.

En il chantun Grischun s'augmenta dapi onns cuntinuadamain il dumber da pajataglias (tar las persunas natiralas pervia da persunas novarrivadas e tar las persunas juridicas pervia da novas fundaziuns). Er il dumber da las persunas imponidas a la funtauna ha ina tendenza creschenta. Sut l'aspect ch'i n'èn vegnidas creadas naginas plazzas novas tar l'Incassament da taglia durant l'ultim temp, vegn questa distgargia minimala a servir per cumpensar parzialmain il rinforzament persunal ch'è urgentamain necessari per l'incassament da taglia. Uschia na vegn il project da consultaziun ad avair naginas consequenzas sin ils pertschients da plazzas da l'Administraziun chantunala da taglia.

5.2.2 Vischnancas

Il project da consultaziun na vegn ad avair naginas consequenzas persunalas per las vischnancas.

6. Entrada en vigur

Questa revisiun parziala duai entrar en vigur il 1. da schaner 2026. Ella vegn a s'effectuar a partir da l'onn fiscal 2026.

Agiunta A

Deducziuns per uffants 2024, chantuns da la Svizra tudestga e Tessin

Chantun	Scola preliminarara	Scola/emprendissadi	Ordaifer
GR	6400	9600	19 100
TG	7300	8300	10 400
SG	7500	10 600	24 200
SO	9000	9000	9000
ZG	12 500	12 500	24 500
SH	3000	8400	8400
BE	8300	8300	14 700
SZ	9000	9000	11 000
GL	7100	7100	14 200
UR	8400	12 900	21 800
NW	6000	7700	11 600 – 13 800
OW	6200	6200	11 300
AR	5000	7000	11 000
AI	6000	8000	14 000
TI	11 300	11 300	25 000

Confederaziun	6700	6700	6700
----------------------	------	------	------

Agiunta B

Grevezza fiscala da la taglia sin las entradas da las personas natiralas (taglia chantunala e communal)

Exempel 1:

Persuna che viva suletta, vischnanca da Cuira (pe da taglia 88 %), senza confessiun, entradas suttamessas a la taglia 100 000 francs, facultad suttamessa a la taglia 0 francs;

a) Reducziun dal pe da taglia chantunal / LT vertenta

Tariffa da taglia efectiva 2023: **15,15 % (resp. 15 147 francs;** taglia chantunala e communal)

Tariffa da taglia efectiva 2024 (reducziun dal pe da taglia chantunal a 95 %): **14,74 %** (resp. 14 744 francs; taglia chantunala e communal)

b) Revisiun parziala da la LT / realisaziun da l'incumbensa Hohl

Tariffa da taglia efectiva 2024 (reducziun dal pe da taglia chantunal a 95 %) ed augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas da 15 500 francs a 16 800 francs (nunindexà; resp. da 16 430 francs a 17 808 francs [indexà, stadi 01-01-2024]): **14,47 % resp. 14 474 francs;** taglia chantunala e communal

En l'exempel 1 sa reducescha la grevezza fiscala chantunala e communal sin las entradas da totalmain 15 147 francs a 14 474 francs resp. per **4,4 pertschient**.

Exempel 2:

Pèr maridà, vischnanca da Cuira (pe da taglia 88 %), senza confessiun, nagins uffants, entradas suttamessas a la taglia 200 000 francs, facultad suttamessa a la taglia 0 francs

a) Reducziun dal pe da taglia chantunal / LT vertenta

Tariffa da taglia efectiva 2023: **15,4 % resp. 30 791 francs;** taglia chantunala e communal

Tariffa da taglia efectiva 2024 (reducziun dal pe da taglia chantunal a 95 %): **14,99 % resp. 29 972 francs;** taglia chantunala e communal

b) Revisiun parziala da la LT / realisaziun da l'incumbensa Hohl

Tariffa da taglia efectiva 2024 (reducziun dal pe da taglia chantunal a 95 %) ed augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas da 15 500 francs a 16 800 francs (nunindexà; resp. da 16 430 francs a 17 808 francs [indexà, stadi 01-01-2024]): **14,73 % resp. 29 459 francs**; taglia chantunala e communal

En l'exempel 2 sa reducescha la grevezza fiscala chantunala e communal sin las entradas da totalmain 30 791 francs a 29 459 francs resp. per **4,3 pertschient**.

Exempel 3:

Pèr maridà, vischnanca da Cuir (pe da taglia 88 %), senza confessiun, trais uffants en la vegliadetgna da 3 onns (deducziun per uffants pitschna), 12 onns (deducziun per uffants mesauna) e 21 onns (deducziun per uffants gronda: cun lieu da dimora ordaifer al lieu da scolaziun); facultad suttamessa a la taglia 0 francs

a) Reducziun dal pe da taglia chantunal / LT vertenta

Entrada avant las deducziuns per uffants: 200 000 francs; 3 deducziuns per uffants: 35 100 francs; Entradas suttamessas a la taglia: 164 900 francs

Tariffa da taglia efectiva 2023: **14,4 %** (resp. 23 730 francs; taglia chantunala e communal)

Tariffa da taglia efectiva 2024 (reducziun dal pe da taglia chantunal a 95 %): **14,0 %** (resp. 23 099 francs; taglia chantunala e communal)

b) Revisiun parziala da la LT / realisaziun da l'incumbensa Hohl

Entrada avant las deducziuns per uffants: 200 000 francs; 3 deducziuns per uffants: 39 900 francs; Entradas suttamessas a la taglia: 160 100 francs

Tariffa da taglia efectiva 2024 (reducziun dal pe da taglia chantunal a 95 %) ed **(i)** augment da l'import liber da taglia tar la tariffa da la taglia sin las entradas da 15 500 francs a 16 800 francs (nunindexà; resp. da 16 430 francs a 17 808 francs [indexà, stadi 01-01-2024]) resguardà sco er **(ii)** augment da las deducziuns per uffants: **13,5 %** (resp. 21 655 francs; taglia chantunala e communal)

En l'exempel 3 sa reducescha la grevezza fiscala sin las entradas tras il chantun e las vischnancas da totalmain 23 730 francs a 21 655 francs resp. per **8,7 pertschient**.